GAZETA KRAKOWSKA

N^ro^ 76

Z KRAKOWA DNIA 21 WRZEŚNIA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 12 Września.

Droga rocznica Imienin Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla, obchodzoną była wczoray w stolicy Królestwa Polskiego z iak naywiększą uroczystością. Dodała świetności dniu temu obecność w murach tuteyszych trzech NN. Wielkich Xiążąt dostoynych Braci Nayłaskawszego Monarchy. Na pokoiach u JJ. CC. MM. Wielkich Xiążąt znaydował się JO. Xże Namiestnik Królewski, Senatorowie, Ministrowie, Jenerałowie, tudzież nayznakomitsi urzędnicy. W godzinach rannych JW. Biskup Sandomierski Senator Królestwa odprawił w Kościele Metropolitalnym S. Jana solenne nabożeństwo w obecności JO. Xcia Namiestnika, Senatu, Ministrów, wszystkich Urzędników i licznie zebranego ludu wnoszącego do Naywyższego modły o iak naydłuższe i nayszczęśliwsze panowanie ukochanego Monarchy. Tegóż dnia JO. Xiąże Namiestnik Królewski dał wielki obiad na którym stosowne do uroczystości toasty wnoszonemi były. Bezpłatne widowisko w Teatrze Narodowym zakończyło uroczystość dnia tego, a gdy się zmierzchło miasto oświecono.

Z Poznania d. 6 Września.

Dzisieysza Gazeta tuteysza umieściła następuiące szczegóły życia Oyca S. Piusa VII. 251go Papieża, udzielone Redakcyi iey przez iednego z Xięży Cystersów klasztoru Przemętskiego: — "Pius VII. dawniey Grzegorz Chiaramonti, urodził się d. 14 Sierpnia 1742 w Cezenie; maiąc lat 16 wstąpił do zakonu XX. Benedyktynów, i otrzymał imie Barnabaś. W roku 1782 obrany Opatem klasztoru S. Anzelma w Rzymie. D. 14 Lutego 1785 mianował go Pius VI. Kardynałem. Po iego śmierci, dnia 13 Marca 1800 w Wenecyi, gdzie się odbyło Conclave, obrany Papieżem. Z uszanowania dla załozyciela zakonu, którego był członkiem, przeznaczył święto S. Benedykta na obchód swey koronacyi, i d. 21 Marca 1800 został uroczyście w Wenecyi troistą koroną ozdobiony. Wiazd swóy uroczysty do Rzymu odprawił d. 14 Lipca, lecz doczesne rządy kraiu dopiero d. 22 Listopada następuiącego roku miał sobie od Francuzów oddane. — W skutek ponawianey prośby Napoleona poiechał Pius roku 1804 do Paryża, gdzie go w dniu 2 Grudnia na Cesarza namaścił. Jak Papież Leon III. koronował Cesarza Karola W. roku 800 w Grudniu, tak Pius VII. koronował Napoleona 1804 r. w tym samym miesiącu. W kilka lat po-

źniey powstały między Oycem S. a nowo koronowanym Cesarzem nieporozumienia, ponieważ oyciec niechciał się stósować do woli syna. Nalegał bowiem Napoleon na Oyca S. o zawarcie z nim przymierza zaczepnego, na co tę pamiętną odebrał odpowiedź; „Ja sługa Boga pokoiu niemogę z tobą, duchu woiowniczy, zawrzeć przymierza, ponieważ żyć chcę w nieprzerwanym mirze z moiemi miłemi w Chrystusie Synami.„ Ta nieugiętość Oyca S. powodowała Napoleona do połączenia w miesiącu Maiu połnocny połowy Państwa kościelnego z Królestwem Włoskiem, a nareszcie i do wcielenia miasta Rzymu do Państwa Francuzkiego. — Dnia 10 Czerwca 1809 wystąpili Francuzi przeciw bezbronnemu starcowi, i wymierzyli swe działa na pałac Kwirynalski, w którym mieszkał. Starano się oddalić go od okien, lecz zamiast tego, zamiast ukrycia się, wyszedł na otwarty balkon pałacu, i przypatrywał się temu bez zadrżenia. Jenerał Miollis przyszedł do niego; Papiez przyiął go z taką godnością i wspaniałą powagą, że ten na zapytanie iego; *Siette Cattolico voi?* ledwie mógł wybełgotać odpowiedź: *Santissimo Padre si.* Następnie w wydaney odezwie obwieścił Jenerał Miollis, iż Państwo Papiezkie ustało, i odtąd do Francyi należy. Pius zniósł ten wypadek z wielką duszy spokoynością, i kiedy Francuzi dnia 6 Lipca o północy gwałtem porwali czcigodnego starca z Rzymu, dał z sobą czynić, co się nieprzyiaciołom podobało, i zabronił wszelkiego oporu. Zawieziono go naprzód do Francyi, późniey do Sawony w Genueńskim, nareszcie do Fontainebleau, gdzie jako więzień był strzeżony. — Znosząc los swóy z niewzruszonem męztwem opierał się tem dzielniey samowolnym krokom Napoleona w sprawach kościelnych, i mianowanym przezeń nowym Biskupom statecznie kanonicznego odmawiał zatwierdzenia. Aby przymnożyć krzywdy i przykrości Oyca S. dał Napoleon tytuł Króla Rzymskiego swoiemu w dniu 20 Marca 1811 narodzonemu synowi. — Dnia 19 Stycznia 1814 kazał Napoleon przez iednego z Biskupów ofiarować Papieżowi oddanie mu iedney części Państw iego, ieżeli drugą odstąpić zechce, lecz odebrał tę odpowiedź: „Dziedzina Piotra S. nie iest moią własnością, należy do Kościoła, a zatem nie mogę zezwolić na odstąpienie jakieykolwiek cząstki. Powiedzcie zaś waszemu Cesarzowi, że chociaż ia za moie grzechy nie mam powrócić do Rzymu, to następca móy, mimo wszelkie zabiegi rządu Francuzkiego, z tryumfem wiazd swóy do tey stolicy odprawi.„ Gdy Biskup usiłował, usprawiedliwiać Napoleona, odpowiedział Pius: „Zdaię się daleko więcey na sprzymierzonych Monarchów, aniżeli na niego.„ Deputowany żądał obiaśnienia w tey mierze, a Naczelnik kościoła rzekł do niego: „Ani mnie przystoi dać, ani wam żądać.„ Kardynałom, którym pomimo zakazu kazał do siebie przyiechać, zalecił ieszcze, ażeby żadney oznaki zaszczytowey rządu Francuzkiego nie nosili, ani od niego pensyi, ani uczt od iego urzędników nie przyymowali. Wszyscy łzami zalani do nóg się iego rzucili. Żądanie iego aby im pozwolono z nim iechać, zostało odmówionem pod pozorem: iż okoliczności nie dozwalaią puszczać ich razem do Rzymu. „Kiedy więc, rzekł Pius, Ce-

sarz chce się zemną obeyść iak z prostym Xiędzem, to niepotrzebuię nic więcey prócz poiazdu, abym się dostał do Rzymu dla sprawowania moiego urzędu pasterskiego." Biskup zaczął teraz mówić o przynależnem Głowie kościoła uszanowaniu, dodaiąc, iż mu towarzyszyć będzie straż honorowa i Pułkownik; lecz Papież wypraszał się przynaymniey od przytomności ostatniego w swym poieździe, i nie wyiechał dnia, który mu przepisano, lecz który sam sobie obrał. Za dzieło Opatrzności uważanem bydź może, iż Napoleon w tym samym zamku w Fontainebleau, w którym blisko lat 5 więził Papieża, koronę swą złożyć musiał, i że nareszcie razem odbywali podróż; ten do Rzymu, gdzie świetny swóy wiazd d. 24 Maia odprawił, tamten do wyspy Elby, gdzie miał żyć iako więzień. Tu w rzeczywistości odmierzono Cesarzowi miarką, iaką on Papieżowi mierzył. Wymówił się był Oyciec S. od przyięcia orszaku woyska Francuzkiego, lecz wkrótce potem otrzymał poczet z woyska Austryiackiego i Angielskiego, który mu był przyiemnym. Po zebraniu się Kardynałów do Rzymu, złożył pamiętny Konsystorz, na którym między innemi mianowicie dziękował Monarchom, którzy się przyłożyli do iego oswobodzenia i przywrócenia do stolicy. — Na początku roku 1815 musiał znowu Papież dać nowy dowód stałości swego charakteru, kazawszy napisać dobitny list do przebywaiącego w Rzymie Konsula Neapolitańskiego, i oświadczyć mu, że tylko uważanym będzie iak każda inna prywatna osoba, ponieważ rozszerzał po kraiu pisma buntownicze. Oto dosłowna treść tego listu:

"Mości Panie! Sekretarz Stanu, Kardynał i Podkomorzy Kościoła, odebrał wyraźny rozkaz od Jego Świątobliwości, ażeby WPanu bez ogródki oświadczył, iż mu się sprzykrzyło znosić dłużey postępowanie WPana przeciw rządowi. Wiadome są Oycu S. kabały, przez które udało się WPanu urządzić potaiemne szpiegowstwo. Znani są owi podli iurgieltnicy WPana, którzy pozbawieni honoru i miłości oyczyzny, zaprzedali się WPanu, i haniebnym sposobem obcey służą sprawie. Zna Jego Świątobliwość pisma, któreś rozsiewał w mieście i po całym kraiu Papiezkiem, maiąc ten zbrodniczy i szkaradny zamiar, ażeby osłabić dobre chęci, iakie się prawemu należą władcy. Zna wreszcie Jego Świątobliwość potaiemne schadzki, które WPan utrzymuiesz; sposób, w iakim się na nich wyrażasz, i listy, które pisuiesz dla zapalenia ognia zdań kacerskich, który przez tyle lat połowę kuli ziemskiey pustoszył. Oyciec S. zlecił mi, ażebym w imieniu Jego pisał do Gubernatora i Prezydenta policyi Rzymu, i rozkazał onemuż, iżby wyśledził i uwięził owych niegodnych imienia Rzymskiego ludzi, którzy służą za szpiegów obcemu i nieprzyiaźnemu duchowi, i których zamiarem iest wzniecić zaburzenie w kraiu. Wyraźną iest także wolą Jego Świątobliwości, ażebyś WPan, równie iak każda inna partykularna osoba, ulegał ustawom mieyscowey policyi, ile nie maiąc żadnego w tey stolicy politycznego znaczenia, i dla tego umocowana iest policyia do przedsięwzięcia wszelkich kroków, iakieby przyszłe WPana postępowanie koniecznemi uczynić mogło. Podpisany uwiadomiaiąc WPana o tym

naywyższym rozkazie, ponawia zapewnienie swego szacunku. — Dan w Sekretaryacie Stanu dnia 7 Stycznia 1815. „

(podpisano) *Pacca.*

Przezwyciężywszy cierpliwością i stałością wszystkich swoich nieprzyiaciół, zaiął się Pius gorliwie przywróceniem do porządku skołatanego stanu Kościoła. Z naynowszych z Francyią, Neapolem, Bawaryią i t. d zawartych konkordatow, niemniey z urządzenia spraw Kościoła katolickiego w państwach Królestwa Pruskiego z dnia 16 Lipca 1821 r. okazuie się, iż wskązane niemi polepszenia maią iedynie za cel religiyne uszlachetnienie i uszczęśliwienie ludów. W bullach i breyach Oyca S. obiawią się silna i potrzebna w naszych czasach mowa. W osobistem obcowaniu okazywał się Papież iako Mąż pełen nauk i mocnego charakteru, którego nic ugiąć nie zdołało. Prawdziwy przyiaciel ludzkości, umiał sobie ziednać w wysokim stopniu powszechny szacunek całego chrześciiaństwa. — W roku 1819 dnia 2 Kwietnia Franciszek I. Cesarz Austryiacki odprawił swóy uroczysty wiazd do Rzymu. Od roku 1536 żaden Cesarz nie pokazał się publicznie w Rzymie, acz Cesarz Józef był tam, lecz tylko prywatnie, roku 1769. — Roku 1822 dnia 10 Listopada miał Oyciec S. szczególną radość z sposobności uroczystego przyięcia u siebie N. Króla Jmci Pruskiego w towarzystwie dwóch iego synów i brata, i podziękowania mu ustnie za przyłożenie się do iego oswobodzenia, a nadewszystko za urządzenie sprawy kościelney w kraiach berłu N. Pana podległych. — Dnia 6 Lipca r. b. w wieczór o godzinie 1-tey złamał Oyciec S. nogę, a dnia 20 Sierpnia zakończył swe pełne chwały życie. — Pomiędzy Papieżami tylko sześciu piastowało tę dostoyność przeszło 20 lat, iako to: Leon W. 21 lat. — Adryan 23. — Alexander III. 22. — Urban VIII. 21. — Pius VI. 25. — Pius VII. 24. — Dway ostatni żyli naydłużey; byli rodem z iednego miasta Cezeny, i iednakowego doznali losu, to iest, niewoli Francuzkiey

Z Perpignanu d. 26 Sierpnia.

Korpus konstytucyynego woyska pod rozkazami Milansa i Lobery, cofa się od potyczki d. 14 b. m. między Manresa i Moja do Montblanch, i słabo tylko iest ścigany. Woyska Francuzkie przybyły d. 20 do Villafranca, tak iż oba woyska znayduią się w tych samych stanowiskach, które d. 10 Sierpnia zaymowały. Woyska nasze miały d. 20 przeciw Montblanch postąpić. Marszałek Moncey zdaie się mieć zamiar uderzyć na nieprzyiaciela w teraźnieyszem iego stanowisku. Może on wprawdzie oderznąć nieprzyiaciela od Tarragony, ale nie potrafi przeszkodzić iego ustępowi do Reus lub Leridy. Jeżeli Milans przyymie bitwę, tedy może wąwozu Santa Christina bronić i potykać się w tem samem stanowisku, w którem potykał się Jenerał Sarsfield w woynie oswobodzenia.

Wygnane z Barcelony osoby znayduią się ieszcze na fregacie Juno i dotąd nie wysadzono ich do Mataro. Żądaią one bydź do Francyi zawiezionemi, czemu spzeciwia się Gubernator Mataro, i z tego powodu wszczął się spór między kapitanem fregaty i Gubernatorem, który Marszałek Moncey roztrzygnie.

Kanonierowie i woyska, które udały się do Arles i Montlouis, dla odparcia konstytucyionistów od granicy Francuzkiey, powróciły tu nazad.

Z Bajony d. 26 Sierpnia.

Podług dziennika *Restaurador* władze Tal veyra de la Reyna opuściły miasto. Rozchodzi się wieść, że Lopez Bannos z 400 konnicy i 800 piechoty przeszedł przez most pod Almarez, a Pułkownik Amon z 400 konnicy i 1000 piechoty przez most pod Arcobispo. Jnna wieść twierdzi, że Pułkownik Amon i Hr. Castel dos Rios na mocy układu z Xięciem Reggio z 4000 piechoty i 2000 jazdy o 6 mil od Madrytu stanowisko zaięli.

Empecinado trzyma Benevent osadzony. Prefekt w Orense w Galicyi chce się przeciw Francuzom bronić. Jenerałowie Rego i Palarea stać maią z 7000 ludzi między Vigo i Orense.

Podług doniesień z Madrytu zayść tam miały zaburzenia z powodu prywatney zemsty przeciw konstytucyionistom.

Z Madrytu d. 28 Sierpnia.

Dzień S. Ludwika obchodzony tu był uroczystem Nabożeństwem, wczasie którego Nuncyusz Papiezki miał Mszą S. wielką byków walką, na którey znaydował się Xże Reggio z całym swoim sztabem, woyskową paradą, obiadem u Francuzkiego Posła przy Rejencyi na 64 osób, i nakoniec okazałym koncertem.

D. 22 znaydowała się rodzina Królewska w Kadyxie zdrowa.

Riego oddalił się podobnież z Kadyxu iak Quiroga z Koruny. D. 17 przewiózł się na rybackiey łodzi z takim pośpiechem do Malagi, iż nawet nic z rzeczy swoich z sobą nie zabrał, i iak mówił, dla obięcia dowództwa w tym powiecie. Lecz woyska liniiowe i nawet milicyie bardzo ozięble go przyięły, i od iego przybycia uchodzą kompaniiami. Officerowie i jenerałowie nie chcą pod nim służyć, i ieden z ostatnich, Zarco del Vale, przybył d. 20 do Grenady i uznał Rejencyią. Nie pozostało pod Riego w Maladze iak 2500 ludzi; lecz i ci dzielą się na dwa stronnictwa; iedno chce kapitulować, drugie oczekiwać Francuzów. Do ostatniego należą dragoni Królewscy i pułk Galicyyski.

Admirał Villavicentio przybył d. 25 na żądanie Xcia Jeneralissim do główney iego kwatery do Puerto Santa Maria. Z strony morza iest teraz Kadyx tak ściśło zamknięty, iż naymnieyszy nawet okręt nie potrafi się do tamteyszego portu przecisnąć. Woyska nasze morskie i lądowe ubiegaią się z sobą w zapale, i rachuią, iż na flocie i w Puerto Santa Maria znayduie się przeszło 1000 dział, które przeciw Kadyxowi będą użyte.

Z szańcu Trocadero przeszła do naszego woyska cała straż konstytucyyna.

Konstytucyyny Gubernator Koruny, Jenerał Novella, układał się względem poddania miasta i osady z Jenerałem Morillo, a Jenerał Francuzki Bourck przystąpił tylko do tey kapitulacyi. Novella zastrzegł sobie w niey, że za polityczne mniemania i dotychczasowe postępowanie aż do oddania Koruny ani on, ani żaden z woyskowych lub cywilnych urzędników do odpowiedzi pociąganym bydź nie może, że tak liniio-

wi żołnierze, iako też milicyanci na żądanie będą od służby uwolnionemi, i że officerom, którzy w Hiszpańsko-Królewskiem woysku służyć nie chcą, wolno będzie udać się, gdzie im się podoba lub poczytać się za jeńców woiennych.

Z przeiętego doniesienia konstytucyynego Jenerała Torrios z Kartageny pod 10 Sierpnia dowiaduiemy się, że zbliżenie się Francuzkiego oddziału woyska do tamteyszego przedmieścia S. Antoniego tak dalece przeraziło strachem konstytucyonistów, iż naszem woyskom udało się zabrać w niewolą Jenerała artyleryi Pablo Miranda, Porucznika Ramiro, iednego szefa szwadronu i posterunek z pułku Jedności.

Z Paryża d. 3 Września.

Zdaie się (wyraża wczorayszy dziennik Handlowy) iż wszelka nadzieia pokoiu zniknęła. Nie nadeszły wprawdzie ieszcze dokładne o tem doniesienia, ale wielkie zachodzi podobieństwo, iż los oręża rzecz rozstrzygnąć musi.

Monitor dzisieyszy oznaymił, iż Dwór zawdział na 8 dni żałobę po Xciu Holsztyńsko-Oldenburgskim.

Dziennik Gwiazda donosi, iż podług listów z Londynu Rząd Angielski oświadczył ieszcze w przeszłym miesiącu Admirałowi Jabat, iż nie uznaie go więcey za Posła Hiszpańskiego.

Jenerał porucznik Conchy, dowodzący opasaniem Pampelony, umarł na puchlinę piersiową.

Francuz, de Vilase, został naczelnikiem głównego sztabu Greckiego korpusu, który przeznaczonym iest do oblężenia Patras. Dway inni Francuzi są adjutantami przy Xciu Maurokordato.

D. 30 Sierpnia odpłynęły z Brest 2 fregaty, 1 korweta i 3 małe woienne okręty.

Podług listu zbiegłego z St. Sebastian Hiszpana, rozkazał tamteyszy Dowódca (Pułkownik Alexander Odonel) 13 podeyrzanych osób rozmaitą śmiercią stracić. Zywności panuie tam niedostatek, i żołnierze nie dostaią codziennie iak po 8 uncyy sucharów, i po iedney warzywa.

W niektórych okolicach departamentu Niższych Pireneów (Perpignan) okazała się zaraźliwa choroba na bydło osobliwie owce.

Nieiaki Beny wynalazł tkaczki warsztat na lniane, wełniane, bawełniane i iedwabne materyie. Jeden człowiek może podług tego nowego wynalazku sześciu warsztatami kierować i każdy z nich zrobi trzy razy tyle iak zwyczayny.

— D. 5. —

Odebraliśmy teraz urzędowe doniesienia o postępach naszego woyska pod Kadyxem. Warownią Trocadero, iako pierwszy punkt attaku, opatrzyli rewolucyoniści dokładnie szańcami i przez przekopanie grobli zrobili ią nieiako wyspą. Wybrali na iey obronę same zapalone milicyie, które składaią korpus do 3000 ludzi, i ze wszystkich ich środków okazuie się, że los Kadyxu zawisł od utrzymania Trocadero, gdyż ta warownia broni wniyścia do wewnętrznego portu i niedopuszcza złączenia się naszey flocie z lądowem naszem woyskiem, tudzież opanowania zewnętrznych szańców wyspy Leon. Rozpoznanie tego ważnego punktu zwróciło zatem naypierwey uwagę J. Królewicow-

ѕkiey Mci Xcia Angouleme. Zaraz po przybyciu pod Kadyx d. 16 Sierpnia zalecił Naczelnikowi inżynierów Jenerałowi porucznikowi Dode, i 3mu pułkowi gwardyi udać się z Puerto Santa Maria do Puerto Real, dla działania z 36 pułkiem liniiowym przeciw Trocadero. Od 20 do 25 postąpiono od batteryi Angouleme, na ktorey 6 dział ustoczono, w robotach daley naprzód, i d. 26 mogła iuż bydź druga prostopadła liniia otworzona. Batteryia na 6 haubic była na prawem skrzydle linii usypana, a w środku i w tyle 2giey linii były także, równie iak w środku i w tyle pierwszey linii batteryie założone. Nakoniec zrobiona została piąta batteryia z 4 haubic na prawym brzegu rzeki San Pedro, tak iż Trocadero wystawionem będzie na ogień 6ciu dwudziesto funtowych dział, 14 haubic i wielu większych i mnieyszych moździerzy. Od strony kanału San Pedro, broni złożona z 24funtowych dział batteryia przystępu, lecz tu, równie iak przed Trocadero, na około ciągnący się miałki piasek, wielką iest przeszkodą do zakładania szańców, i uciec się potrzeba było do napełnionych worów i beczek ziemią.—Do zabrania woysk stoi przygotowanych pod Rota 60 bark, każda na 50 ludzi, a w czasie potrzeby znayduie ich się więcey. Woyska wprawiaią się tymczasem do wsiadania i wysiadania z bark, i odwykaią od początkowych słabości na morzu. 500 ludzi z brygady Ordonneau wsiadło na flottę. Admirał ma iuż 36 działowych szalup, a liczba ich powiększy się w krótce do 40. Na zachodnią stronę wyspy Leon wyszło rozpoznanie, dla upatrzenia bezpiecznego mieysca do wylądowania. — Przy takich przygotowaniach do nagłego opanowania dotąd uważanego za niepodobny do wzięcia Kadyxu zdaie się, iż układy pokoiowe ustały.

Kontraadmirał Hamelin złożył swoie dowództwo. Des Rotours obiął tymczasowo nad eskadrą naszą przed Kadyxem dowództwo, poki Kontraadmirał z Brest nie nadpłynie.

Pod Tarragoną dokąd konstytucyioniści przez Jenerałów Eroles i Tromelin odpartemi zostali, przyszło d. 27 Sierpnia w różnych punktach do potyczki, w których strata konstytucyionistów, oprócz znaczney liczby ranionych, do 60 zabitych wynosi, Francuzów zaś nie przechodzi 5 zabitych i 80 ranionych. — Podczas wielkiego rozpoznania d. 28 był nieprzyiaciel z wszystkich punktów do Tarragony odparty, i okolice tey twierdzy zostały aż na karabinowy wystrzał rozpoznane. — Tarragona czynić zapewnie będzie na wzór Barcellony wycieczki, poki obie twierdzą do poddania się przymuszonemi nie zostaną.

Morillo mianowany został przez Rejencyią naczelnym Wodzem Galicyi.

Hr. Onate, grand Hiszpański, został z powodu rewolucyynych swoich uczuciów z rozkazu Rejencyi za granicę wyprowadzony, i tym tylko sposobem potrafiono go przed wściekłością pospólstwa uratować.

Tegoroczne wystawienie płodów przemysłu celowało szczególniey mechanicznemi machinami. Molard wystawił pług z lanego żelaza, Cambre młockarnią, machiny do wyrywania chwastów, do

rznięcia Sieczki i wzór młyna, który w czterech kamieniach za pomocą takieyż siły iak do dwóch kamieni iest potrzebną, trzy razy więcey umiele. Gravier wystawił dziurkowaty cylinder z blachy do czyszczenia żyta, a Chemin wagę żyta. Zarna wystawili Durand, Jacquemin i Collier. Ostatni zapewnia, iż w żarnie jego wynalazku ieden człowiek potrafi codziennie 100 funtów mąki umleć. Monceau wymyślił sposób, iż wór mąki może bydź bardzo wygodnie i prędko do drugiego wora przesypany, tudzież ręczny wózek do przewozu wora mąki z iednego na drugie mieysce i razem go zważenia. Wszystkie te wynalazki zmierzaią do oszczędzenia czasu, pracy i siły.

Z Londynu d. 3 Września.

Wczoray rano przybył tu do Kancelaryi spraw zagranicznych goniec z pismem z Rzymu.

W Plimut d. 22 Sierpnia spuszczony z warsztatu został okręt woienny na 60 dział.

P. Canning podług gazety *Times* używa w towarzystwie P. Huskisson wolney chwili, dla ziednania sobie na zimowe posiedzenia Parlamentu poplecznikow.

Ztamtey strony Kalabryi (w głównem mieście Catanzaro) podług listów z Neapolu uwięziono 4 znakomitych mężów, którzy z Grekami na przeciwnym brzegu utrzymywać mieli związki.

Gazeta *Times* twierdzi, iż istnieiące w Lizbonie stronnictwa nie rokuią prędkiey tem spokoyności.

Gazeta Goniec donosi pod d. 18 Sierpnia z Madrytu co następuie: Członki Rejencyi rozmawiaią często z Ambassadorem Rossyyskim, a z Portugaliią zostaią w ustawiczney korrespondencyi, dla umówienia się względem siły, którą to Królestwo wysłać może nad Minno dla działania przeciw Ciudad - Rodrigo.

D. 29 z. m. wyporządzona tuteysza synagoga, na którą 5000 Fs. wyłożono, została otworzoną.

Wczoray Major Cartwright dał ucztę dla Pań Quiroga i Riego, brata i oyca ostatniego i innych Hiszpanów.

Kompaniia wschodnio - Indyyska przez szczęśliwy wypadek z Maratami ostatniey woyny, uzyskała wiele kraiów i 1 mill. 300,000 Fs. czystego dochodu.

W Kolumbii upoważnił Kongres pod d. 7 Czerwca władzę wykonawczą do przyymowania wychodniów z Europy i północney Ameryki. Na mocy tey uchwały wydał Viceprezydent obwieszczenie, aby osoby życzące sobie osiąść w Kolumbii, podały wykaz osób swey rodziny, oznaymiły z którego są kraiu i iakim chcą trudnić się rzemiosłem. Na ówczas dopiero wyznaczone im mogą bydź mieysca i grunta, a skoro Rząd przekona się o ich użyteczności, mogą bydź ile ustawy Rzpltey dozwalaią od pewnych podatków uwolnionemi. — Izba Reprezentantów upoważniła uchwałą władzę wykonawczą do zaciągnienia 30 mill. dolarów pożyczki, którą Rząd nietylko zaspokoić ma dawne długi, ale nadto opędzić przyszłe potrzeby. Daley upoważnioną taż władza została wybić za 200,000 dolarów miedzianey monety, a w przypadku potrzeby powiększyć tę kwotę ieszcze 100,000.

DODATEK
DO Nro 76.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 21 WRZESNIA 18-3 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Wiednia d. 11 Września.

Nuncyusz Papiezki, Hr. Leardi, miał zaszczyt d. 8 b. m. na prywatnym posłuchaniu złożyć J. C. K. Mci pismo od Kollegium kardynałów, oznaymuiące o śmierci J. Swiątobliwości Piusa VII. J. C. K. Mość przeniknięty boleścią nad utratą odznaczaiącego się cnotami, mądrością, łagodnością i heroiczną stałością tego Naczelnika Kościoła, nie czekaiąc uroczystego złożenia powyższego pisma, rozkazał przez dotyczące się Władze we wszystkich Metropolitalnych kościołach Monarchii odprawiać zwyczayne w podobnych zdarzeniach uroczyste żałobne nabożeństwa, i razem czynić publiczne modły o szczęśliwy wypadek nastąpić maiącey Konklawy.

Tegoż dnia zostaiący dawniey przy Dworze tuteyszym Kr. Portugalski nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister, przez zaszłą w Portugalii rewolucyią odwołany, a teraz na nowo przywrócony, Komandor Navarro d'Andrade, miał zaszczyt złożyć J. C. K. Mci nowy wierzytelny list od Monarchy swoiego.

Od brzegów Menu d. 8 Września.

W Frankforcie nad Menem znayduie się związek, który w każdą rocznicę bitwy pod Belle-Aliance obdarza dziewięciu walecznych żołnierzy Niemieckich, którzy w tey bitwie stali się inwalidami, każdego po pięćdziesiąt Zr. Do uzyskania na przyszłość tego dobrodzieystwa podanych iuż iest związkowi podług numerów i z nazwiska 450 żołnierzy. Na czele tego dobroczynnego związku znayduie się, iako Prezes, sławny Bankier Maurycy Bethmann.

W kraiu Badeńskim przy szukaniu soli natrafiono zaraz przy świdrowaniu ziemi na łożysko soli. Sądzić zatem można, iż kraie Badeńskie nie będą na przyszłość potrzebowały zagraniczney soli, owszem udzielać iey będą mogły ościennem kraiom, zwłaszcza Szwaycaryi.

W kraiu Nassauskim do szkół początkowych w r. z. chodziło także 691 Jzraelitskich dzieci. Do wyższych szkół uczęszczaią nawet w sabat młodzieńcy Moyżeszowego wyznania. Do szkół przemysłowych, w których w popołudniowych godzinach uczą kobiecych robót i szycia sukien, chodzą nietylko żydowskie dziewczyny, ale i chłopcy. Wielu z ostatnich uczą się także chodowania drzew owocowych w założonym przy każdey szkole ogródku.

D. 18 Lipca w Chur między pełnomocnikami Austryiackiemi, Sardyńskiemi i Szwaycarskiemi zawarta została umowa względem uzupełnienia gościńców przez góry S. Bernarda i Spügel.

D. 4 b. m. Bawarskie miasto Hof spaliło się całe aż do iego przedmieścia, od którego wiatr odwrócił pożar.

Z Jngolstadtu piszą pod 5 Sierpnia: Grad zniszczył w 5 okolicznych wsiach zasiewy wiosienne. Onegday przez niesłychaną ulewę wezbrane stromyki poczyniły w polach wielkie szkody, a wczoray uderzył piorun w były Jezuicki gmach przy Vohburg i spalił go z przeszło 200 stodołami zapełnionemi zbożem. Pomiędzy wszelkiego rodzaiu dowozami, przybył tu także wczoray statek z Passawy winem i innemi rzeczami wyładowany, który opatrzony wielkiem żaglem ciągnęły dwa konie pod wodę.

Na końcu roku zeszłego z Marselii odpłynęła znaczna liczba zagranicznych przyiaciół Greków, osobliwie Niemców, do Hydra. Rodowity Grek Kephallas, który długi czas w Niemczech bawił, znaydował się na czele tych ochotników, i sądzili, iż przez niego będzie przyszły ich los dostatecznie zapewniony. Lecz zawiodła ich ta nadzieia; bezwstydny Kephallas przywłaszczył sobie cały zapas broni i innych potrzeb, które były ze składek zakupione, a nawet prywatną własność chirurgów Niemieckich, iako to lekarstwa i instrumenta, i sprzedał Hydryyskiemu Rządowi, pieniądze schował, a cudzoziemców swoiemu losowi zostawił. Oszukani, zdradzeni i opuszczeni cudzoziemcy opuścili niewdzięczny lud, za który krew swoią przelać postanowili, i powiększey części udali się do Smirny o proszalnym chlebie, dla dostania się ztamtąd na powrót do Niemiec.

Z Bruxelli d. 5 Września.

Nuncyusz Papiezki Nassali udać się ztąd ma za kilka dni na powrót do Rzymu.

Wyrokiem Królewskim pod d. 21 Sierpnia zniesione zostały w całey Belgii Rzymsko-Katolickie towarzystwa, ponieważ zawiązały się bez pozwolenia Rządu.

Minister Skarbowy przybył tu onegday z Hagi, a do ostatniego miasta Baron Stroganów d. 3 b. m.

Z Smirny d. 18 Lipca.

Dziennik tuteyszy Spektator wschodni donosi z Santorin, że niedawno wylądowali tam Grecy, wybrali 60,000 piastrów kontrybucyi i powrócić wkrótce przyrzekli.

Basza nasz odebrał od Porty kilka fermanów względem maiątków uszłych Greków. Grunta i towary Greków, którzy na wezwanie nie powrócili, maią bydz wedle tych fermanów publicznie sprzedane, a zebrane za nie pieniądze użyte maią bydź na zapłacenie ich długów Europeyskim kupcom, z któremi handel prowadzili. Sprzedarz takowa już się rozpoczęła i towary dobrze są płacone.

Tenże dziennik wyraża: Mieszkańcy wyspy Syra opłacić się Grekom musieli 40,000 piastrów w gotowiznie i 5000 w żywnościach. Stan tey wyspy między Jpsara i Hydra leżącey tak iest nieszczęśliwy, że wielu Turków, wyniosło się ztamtąd. Konsul Francuzki Fauvel przeniosł się także ztamtąd do mnieyszey Azyi.

Z Włoch d. 27 Sierpnia.

Kardynała Consalvi urząd Sekretarza Stanu ustał z śmiercią Piusa VII. Kardynał Mazzio obiął na iego mieyscu urząd sekretarza Konklawy.

Gazeta Rzymska Diario donosi z listu z Smirny pod d. 22 Lipca o ciągłych zwycięztwach Turków. Opanować mieli Missolungi, ogniem i mieczem wszystko pustoszyć, i z 165 wsiów mieszkańców wyciąć. Oprócz tego osadzić Turcy mieli Ateny, i t. d. Jnne atoli pismo Rzymskie głosi, że wielka Turecka flotta została między Cerigo i Kandyią przez Grecką eskadrę na głowę zbitą, że stoiąca w wodach Patrassu dywizyia flotty Tureckiey niewiadomo dokąd odpłynęła, i że pod Termopilami 18,000 Turków grob znaleźli.

Sycyliia upoważnioną została od N. Króla do zaciągnienia pożyczki 680,000 uncyy na zastąpienie kosztów robienia dróg.

Od granic Tureckich d. 20 Sierpnia.

Podług doniesień z Stambułu pod d. 15 b. m. Porta odebrała przez Tatara urzędową wiadomość, że pokóy z Persyią ostatecznie d. 16 Lipca zawarty został.

W Belgradzie Turcy i Grecy rozpuszczaią zwyciezkie wiadomości.

Podług Smirneńskiego Spektatora Turcy, których Kapitan Basza na Kubea do Karisto wysadził, udali się przeciw Greckiey wsi Comni, którey mieszkańcy naywięcey dokuczyli miastu Karisto; wieś została spaloną, wszyscy mężczyzni wyciętemi, a kobiety i dzieci do niewoli zabranemi.

Z Sztokolmu d. 2 Września.

Wczoray odiechał ztąd nasz Poseł, P. Signeul, na mieysce dawnego swoiego przeznaczenia do Hamburga. N. Król wynadgradzaiąc iego zasługi oddał mu przed wyiazdem wielki krzyż orderu północney Gwiazdy.

W ostatnią środę naradzały się Stany seymuiące w zupełności względem urządzeń kraiowych, a dziś względem zdania ekonomicznego wydziału o wolności pożywienia. — W tym tygodniu wydziały stanu i bankowy udzielą Stanom zdanie swoie względem urządzenia skarbu.

Norwegski woienny bryg Frederiksvaern powrócił do kraiu i zaraz rozbroiony został.

Z Lizbony d. 15 Sierpnia.

Jenerał Robert Wilson odpłynął ztąd. Rząd wydał rozkaz do zatrzymania okrętu na którym się znaydował, ale ten przybył dwiema godzinami pierwey do straży nadbrzeżney, niż do Gubernatora. Na żądanie Konsula Angielskiego dozwolił Gubernator okrętowi odpłynąć; ale gdy Konsul na okręt przybył, dla oznaymienia o tem kapitanowi, niechciała straż dozwolić okrętowi odpłynąć; lecz okręt odciął kotwice i mimo iey oporu odpłynął. Dowiedziawszy się Minister o tem wypadku, posłał zaraz z przeproszeniem do Angielskiego Ministra, iż niechciano przez to ubliżyć banderze Angielskiey, i że stało się tylko przez pomyłkę.

Z Zemlina d. 20 Sierpnia.

Listy z Bitoglia pod d. 5 b. m. potwierdzaią wiadomość o pobiciu oddziału woyska Baszy Skutary pod Agrafa.

Podczas ostatniego pożaru w Stambule. zginęło wiele Turków w zburzonych budynkach około zbroiowni. Licz-

Ła spalonych domów wynosić ma do 3000. Codziennie lękaią się tam nowych gwałtów z strony zagorzałych Muzułmanów.

Z Kopenhagi d. 3 Września.

Piękny nowy Kr. Pruski parowy okręt Orzeł przybył tu dziś w 15 godzinach z Stralsundu z Gubernatorem Nowey Pomeranii, Xciem Putbus i iego małżonką, i byłby wcześniey tu ieszcze stanął, gdyby go noc pod Dragoe nie była zaskoczyła.

Jeden liniiowy Rossyyski okręt i dwie fregaty zarzuciły na przedporciu naszem kotwice.

UWIADOMIENIE.

Przybyły do Krakowa P. Weis z Paryża będzie miał honor dać po raz ostatni dziś w Niedzielę d. 21, w Sali P. Knotza Mechaniczno - Fizyczno-sztuczne swoie wystawienia, z któremi poleca się Prześwietney Publiczności.

DONIESIENIA.

Podpisany Notaryusz publiczny Wolnego Miasta Krakowa z Jego Okręgiem, stósownie do do rezolucyi Wysokiego Trybunału Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 19 Września 1823 r. do Nru 3254 wydaney, zawiadomia Publiczność, iż Ruchomości po ś. p. Michale Zakrzewskim pozostałe, iako to: Suknie, bielizna do chodzenia, bielizna stołowa, Firanki do okien, Pościel, Dywany, Futra, Stolarszczyzna, Landschafty i malowidła, Zegary, Porcelana, Szkło różnego gatunku, Faians, Zwierciadła Lustra, Wazony Marmurowe, Książki, Mosiądz, Blacha, Miedziane naczynia, Żelazo, Cyna, Powozy, Szory, Brzytwy, Pistolety, Kawa, Cukier, Srebro stołowe, Wino, Kwiaty, w dniu 25 Września 1823 r. na Wesoły przy Krakowie w Domu pod Liczbą 230, o godzinie dziesiątey ranney, a po południu o godzinie trzeciey sprzedawane za gotową z góry zapłatę będą. — Oczem chęć licytowania maiących uwiadomia. Po odbyciu którey sprzedawane zostaną Ruchomości po ś. p. Józefie Leszczyńskim pozostałe, iako to: Suknie, Książki, stósownie do Rezolucyi Trybunału z dnia 9 Września 1823 r. do Nru 3049 wyszły w Domu na Wesoły przy Krakowie pod Liczbą 230 stoiącym. — W Krakowie d. 20 Września 1823.

J. Rogalski Notaryusz.

W Gmachu Sukiennic w Krakowie na głównym Rynku stoiących dnia 23 i następnych dni b. m. i r. o godzinie 9 ranney, a o 3 z południa odbywać się będzie Licytacya publiczna różnych Ruchomości po ś. p. Gottlibie Fuchs pozostałych, jako to: Mebli, Fajansów, Sukni, Porcellany, Zwierciadeł, i t. p. sprzętów domowych.

Dnia tegoż samego o godzinie 3 z południa w Krakowie przy Ulicy Franciszkańskiey pod L. 221 odbędzie się licytacya publiczna wydzierżawienia dochodów tegoż domu na lat trzy od 1go Października r. b. zaczynaiącego się. — W Krakowie d. 18 Września 1823 roku.

Jarzyński Kóm. Sąd.

W dniu 26 Września r. b. 1823 o godzinie 9tey rano w Krakowie przy Ulicy floryańskiey w Domu pod L. 538 w Kancellaryi Podpisanego Kómornika odbędzie się w drodze Exekucyi Sądowey licytacya zatradowanych ruchomości, iako to: Koni czterech, bryczki, Komody, zegarka, mosiądzu, &c.

Tegóż samego dnia i w tym samym mieyscu, o godzinie 3 po południu nastąpi sprzedarz w Exekucyi Sądowey sreber, fortepianu, &c. &c. — W Krakowie d. 19 Września 1823 r.

H. Salomoński Kom. Sąd.